

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган сумын нэгдсэн эмнэлгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ХОА-2024/04/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Эрдэнэбүрэн хот 2024 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 99047408 Цахим хаяг: boldbaatarkh@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас: 99013699 Цахим хаяг: tsetsegsurena@audit.gov.mn Ахлах аудитор: Д.Энхжаргал Утас: 99434344 Цахим хаяг: enkhjargald@audit.gov.mn
---	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд
Утас: 976-70433061, Факс: 976-70433061
E-mail: khovd@audit.gov.mn

БУЛГАН СУМЫН НЭГДСЭН ЭМНЭЛГИЙН
ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ
Б.ТҮМЭНБАЯР ТАНАА

2024.02.23 № 1/57
танай _____ -ны № _____ -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Булган сумын нэгдсэн эмнэлгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган сумын нэгдсэн эмнэлгийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрүүл мэндийн даатгалын Үндэсний зөвлөлийн 2023 оны 04,05,06,07,08 дугаар тогтоолоор Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас зардлын төлбөрийг нь хариуцах өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний төлбөрийн хэмжээ, оношны хамааралтай бүлгийн жагсаалт, төлбөрийн хэмжээ, санхүүжүүлэх төлбөрийн арга, багц, төлбөрийн хэмжээ, тусламж үйлчилгээ үзүүлэх байгууллагыг сонгон шалгаруулах зэрэг журмыг шинэчлэн баталсан байна.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

Булган сумын нэгдсэн эмнэлэг нь эрүүл мэндийн даатгалын сангаас иргэдэд үзүүлсэн эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний санхүүжилтээр 2,576,5 сая төгрөг нэхэмжилж, 2,375.8 сая төгрөгийг авч, 277.1 сая төгрөгийн санхүүжилтийг дутуу авч авлагаар бүртгэсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Булган сумын нэгдсэн эмнэлэг нь тайлант онд 7 зорилтын хүрээнд 68 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг батлуулж, 91.4 хувийн биелэлттэй дүгнүүлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ХҮНДЭТГЭСЭН: ДАРГА,

ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР:

Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>318,322,942.43</u>	<u>710,514,750.25</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	1,045,423.80	3,557,479.39
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	1,045,423.80	3,557,479.39
3121	Төгрөг	1,045,423.80	3,557,479.39
31211	Төрийн сангийн харилцах	1,045,423.80	3,557,479.39
33	АВЛАГА	11,963,898.54	286,883,675.54
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	7,123,803.04	4,948,780.04
33200	Төлбөртэй үйлчилгээний авлага	0.50	0.50
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	277,094,800.00
335	Бусад авлага	4,840,095.00	4,840,095.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	877,900.00	877,900.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,962,195.00	3,962,195.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	305,313,620.09	420,005,595.32
351	Түүхий эд материал	149,651,838.25	255,134,433.48
35110	Тусгай зориулалттай материал	13,352,578.00	33,435,888.00
35130	Эм боох материал	136,299,260.25	221,698,545.48
354	Хангамжийн материал	155,661,781.84	162,831,161.84
35410	Бичиг хэргийн материал	1,701,000.00	931,000.00
35420	Аж ахуйн материал	4,460,700.00	14,460,700.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	-	40.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	123,551,518.20	121,752,458.20
35460	Хүнсний материал	17,515,840.00	16,132,240.00
35470	Бусад хангамжийн материал	8,432,723.64	9,554,723.64
35600	Мал амьтад	-	2,040,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	-	68,000.00
36400	Шатахууны нөөц	-	68,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>7,431,744,963.13</u>	<u>7,388,657,163.73</u>
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	7,431,744,963.13	7,388,657,163.73
392	Биет хөрөнгө	7,417,876,379.74	7,375,153,163.73
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	7,236,933,339.00	7,236,933,339.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(701,157,217.00)	(876,023,953.00)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	207,590,495.00	284,837,494.50
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(129,138,101.80)	(143,209,381.37)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	1,547,902,671.36	1,647,512,207.05
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(773,187,087.24)	(808,342,969.86)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	54,243,360.00	60,898,360.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(45,311,079.58)	(45,451,932.55)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	20,000,000.00	20,000,000.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-	(2,000,000.04)

393	Биет бус хөрөнгө	13,868,583.39	13,504,000.00
39301	Програм хангамж	1,525,000.00	1,525,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,160,416.61)	(1,525,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	13,504,000.00	13,504,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	7,750,067,905.56	8,099,171,913.98
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	19,905,578.73	131,462,394.16
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	19,905,578.73	131,462,394.16
413	Өглөг	19,905,578.73	131,462,394.16
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	15,757,188.15	40,925,081.64
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	2,803,875.82	78,234,097.76
4136	Бусад өглөг	1,344,514.76	12,303,214.76
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	774,980.76	11,733,680.76
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	569,534.00	569,534.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	7,730,162,326.83	7,967,709,519.82
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	7,730,162,326.83	7,967,709,519.82
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	470,965,819.00	470,965,819.00
51101	Өмч: - төрийн	470,965,819.00	470,965,819.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	7,080,501,709.46	7,318,048,902.45
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	7,080,501,709.46	7,080,302,509.46
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	237,746,392.99
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	178,694,798.37	178,694,798.37
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	7,750,067,905.56	8,099,171,913.98

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,295,177,248.00	2,911,571,467.56
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	350,228,623.00	226,927,907.56
120	Нийтлэг татварын бус орлого	350,228,623.00	226,927,907.56
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	49,564,952.00	27,883,750.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	25,409,555.00	27,883,750.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Үндсэн хөрөнгө	300,663,671.00	159,575,531.19
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	-	39,468,626.37
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,944,948,625.00	2,684,643,560.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	2,160,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	2,160,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	-	29,578,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	-	29,578,000.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	1,944,948,625.00	2,652,905,560.00

Булган сумын Нэгдсэн эмнэлгийн 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	1,944,867,656.00	2,652,905,560.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,177,826,568.09	2,673,825,074.57
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,177,826,568.09	2,673,825,074.57
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,177,826,568.09	2,673,585,074.57
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,139,371,417.80	1,446,662,022.10
210101	Үндсэн цалин	689,208,471.31	870,505,384.86
210102	Нэмэгдэл	322,692,266.55	405,156,569.78
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,367,000.00	15,968,000.00
210104	Урамшуулал	108,103,679.94	151,073,727.46
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	3,958,340.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	144,503,934.00	181,966,425.22
210201	Тэтгэврийн даатгал	98,952,146.70	119,230,099.77
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,387,947.05	16,292,465.13
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,110,357.41	13,774,258.68
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,277,589.57	3,570,897.26
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,775,893.27	29,098,704.38
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	71,467,556.50	171,229,257.04
210301	Гэрэл, цахилгаан	23,458,026.50	24,436,939.04
210302	Түлш, халаалт	40,694,530.00	142,580,720.00
210303	Цэвэр, бохир ус	7,315,000.00	4,211,598.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	112,467,696.66	145,521,824.91
210401	Бичиг хэрэг	32,771,360.00	19,900,190.00
210402	Тээвэр, шатахуун	57,315,704.80	55,737,250.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,873,986.10	9,866,740.54
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	6,639,319.34	1,520,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,944,592.42	26,957,994.37
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	4,922,734.00	31,539,650.00
2105	Нормативт зардал	371,365,187.26	477,997,864.71
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	310,542,907.26	424,828,124.71
210502	Хоол, хүнс	56,419,280.00	50,940,740.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,403,000.00	2,229,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	15,654,382.80	3,622,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	7,810,100.00	1,822,000.00
210604	Урсгал засвар	7,844,282.80	1,800,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	9,834,150.00	3,324,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	9,834,150.00	3,324,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	9,253,362.40	9,411,550.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	4,621,187.20	4,054,600.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,228,020.00	1,503,950.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,439,000.00	2,375,600.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	-	1,477,400.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	303,908,880.67	233,850,130.59
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,757,000.00	7,450,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	299,272,380.67	226,400,130.59
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	240,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	240,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	240,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	117,350,679.91	237,746,392.99
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	117,097,554.91	237,746,392.99

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	470,965,819.00	178,694,798.37	7,080,501,709.46	7,730,162,326.83
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(199,200.00)	(199,200.00)
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	470,965,819.00	178,694,798.37	7,080,302,509.46	7,729,963,126.83
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	237,746,392.99	237,746,392.99
C08	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	470,965,819.00	178,694,798.37	7,318,048,902.45	7,967,709,519.82
D01	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	470,965,819.00	178,694,798.37	7,318,048,902.45	7,967,709,519.82
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	(199,200.00)	(199,200.00)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	470,965,819.00	178,694,798.37	7,317,849,702.45	7,967,510,319.82
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	237,746,392.99	237,746,392.99
D09	2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	470,965,819.00	178,694,798.37	7,555,596,095.44	8,205,256,712.81

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>2,043,203,461.50</u>	<u>2,435,432,510.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	26,999,965.00	27,883,750.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	26,999,965.00	27,883,750.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	26,999,965.00	27,883,750.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	25,409,555.00	27,883,750.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,016,203,496.50	2,407,548,760.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	2,160,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	2,160,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	-	29,578,000.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	-	29,578,000.00

1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	2,016,203,496.50	2,375,810,760.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	2,015,938,616.50	2,375,810,760.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	2,058,629,305.39	2,432,920,454.41
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,058,629,305.39	2,432,920,454.41
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,058,629,305.39	2,432,680,454.41
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,112,536,749.64	1,428,020,377.00
210101	Үндсэн цалин	613,908,054.76	792,403,140.34
210102	Нэмэгдэл	379,543,586.93	471,012,841.76
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	13,937,460.28	15,947,000.00
210104	Урамшуулал	105,147,647.67	148,657,394.90
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	177,479,991.53	173,265,153.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	123,448,063.09	118,091,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,644,028.44	13,375,071.31
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	10,503,400.00	11,114,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,625,900.00	2,897,482.52
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	26,258,600.00	27,786,300.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	115,412,322.80	154,737,837.04
210301	Гэрэл, цахилгаан	31,919,582.50	24,436,939.04
210302	Түлш, халаалт	76,177,740.30	126,089,300.00
210303	Цэвэр, бохир ус	7,315,000.00	4,211,598.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	73,512,246.28	93,068,040.00
210401	Бичиг хэрэг	2,536,150.00	11,507,140.00
210402	Тээвэр, шатахуун	54,725,410.00	67,683,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,687,699.36	5,285,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	7,957,210.50	1,837,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,605,776.42	6,755,400.00
2105	Нормативт зардал	488,181,354.72	494,228,406.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	438,077,924.72	438,437,366.00
210502	Хоол, хүнс	45,403,430.00	47,124,340.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4,700,000.00	8,666,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	23,394,082.80	21,697,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	14,718,800.00	16,688,700.00
210604	Урсгал засвар	8,675,282.80	5,009,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	2,700,000.00	3,324,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	2,700,000.00	3,324,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	38,118,157.98	27,799,630.54
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	26,489,977.20	17,147,639.08
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,228,020.00	903,950.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,237,205.58	6,019,600.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	2,197,800.00	3,728,441.46
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	27,294,399.64	36,539,310.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,414,899.64	36,539,310.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	240,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	240,000.00

213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	240,000.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	(15,425,843.89)	2,512,055.59
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	(33,245,843.89)	2,512,055.59
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		1,045,423.80
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	1,045,423.80	3,557,479.39

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,450,182,800.00	2,432,920,453.61
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,450,182,800.00	2,432,920,453.61
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,448,802,800.00	2,432,680,453.61
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,389,315,400.00	1,428,020,377.00
210101	Үндсэн цалин	832,987,300.00	817,482,404.71
210102	Нэмэгдэл	373,283,400.00	442,777,019.59
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,681,400.00	15,947,000.00
210104	Урамшуулал	163,363,300.00	148,657,394.90
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	3,156,557.80
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	173,664,400.00	173,265,153.83
210201	Тэтгэврийн даатгал	118,091,800.00	118,091,800.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	13,893,200.00	13,375,071.31
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,114,500.00	11,114,500.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,778,600.00	2,897,482.52
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	27,786,300.00	27,786,300.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	188,689,300.00	154,737,837.04
210301	Гэрэл, цахилгаан	28,800,000.00	24,436,939.04
210302	Түлш, халаалт	154,089,300.00	126,089,300.00
210303	Цэвэр, бохир ус	5,800,000.00	4,211,598.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	109,297,600.00	92,744,040.00
210401	Бичиг хэрэг	13,000,000.00	11,183,140.00
210402	Тээвэр, шатахуун	79,734,100.00	67,683,500.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,793,900.00	5,285,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,500,000.00	1,837,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,269,600.00	6,755,400.00
2105	Нормативт зардал	476,672,200.00	495,497,905.20
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	415,690,500.00	442,584,865.20
210502	Хоол, хүнс	52,230,700.00	44,246,340.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,751,000.00	8,666,700.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	21,737,700.00	21,697,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	16,688,700.00	16,688,700.00
210604	Урсгал засвар	5,049,000.00	5,009,000.00

2107	Томилолт, зочны зардал	4,500,000.00	3,324,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,500,000.00	3,324,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	40,986,800.00	27,799,630.54
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	23,800,000.00	17,147,639.08
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,247,400.00	1,503,950.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	8,132,000.00	5,419,600.00
210809	Улсын мэдээллийн маягт хэвлэх, бэлтгэх	5,000,000.00	3,728,441.46
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	43,939,400.00	35,593,810.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	43,939,400.00	35,593,810.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,380,000.00	240,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,380,000.00	240,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,380,000.00	240,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,450,182,800.00	2,435,432,510.00
1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	2,431,477,300.00	2,375,810,760.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	2,431,477,300.00	2,375,810,760.00
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	18,705,500.00	59,621,750.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	15,500,000.00	30,043,750.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	2,160,000.00	29,578,000.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		1,045,423.80
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		3,557,479.39
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	-	89
620001	Удирдах ажилтан	-	1
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	-	61
620003	Үйлчлэх ажилтан	-	27
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ТОО	-	24,608
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо		1,974
640002	Улсын эмнэлгийн амбулаториор эмчлүүлэгсдийн тоо		22,634
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	-	89
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)		65
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)		24

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 59,532.2 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс 41,507.2 мянган төгрөгийн бүртгэл тайлагналын алдаа¹-г залруулж, баталгаажуулав. Үүнд:

- НҮБ-н хөгжлийн сангаас хандиваар ирсэн 8,338.6 мянган төгрөгийн хөрөнгийг дутуу бүртгэсэн

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

- Суутгасан 1,055.0 мянган төгрөгийн актын төлбөрийг данс руугаа орлого, зарлага гүйлгээ хийснийг орлогоо цэвэрлээд зарлагаа хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн
- Нэр данс зөрүүтэй буцаагдсан 10,920.0 мянган төгрөгийн гүйлгээг орлого, зарлагаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн
- Аймгийн ЗДТГ-с А/604 захирамжаар Улсын эмнэлгийн эмч нарын тээвэрлэх зардал 2,160.0 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгээгүй
- Байгууллагад өгөх өглөг 19,033.5 мянган төгрөгийг данс бүртгэлд дутуу тусгасан

Залруулагдаагүй нийт 18,025.0 мянган төгрөгийн зөрчил нь тогтоосон ерөнхий материаллаг байдлын түвшнээс бага байгаа тул "Өөрчлөлтгүй" дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 18,025.0 мянган төгрөгийн 6 зөрчил² илэрснээс, 9,916.4 мянган төгрөгийн 1 төлбөрийн акт, алдаа зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 2 албан шаардлага, 8,108.5 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах 3 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

1. Байгууллагын ажиллагсад 2023 оны 2 дугаар улирлын үр дүнгийн урамшуулал олгохдоо нэмэгдсэн цалингаас бодож олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 16.5.1-д "төсвийн байгууллагын өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдах; 16.5.5-д "батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах;," Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1-д "Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ", 20.2.5-д "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;" гэсэн заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоосон

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Авлага, өглөгийн данстай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Он дамжсан, насжилт өндөртэй авлагыг барагдуулаагүй, Харилцагч байгууллагуудад өгөх өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй, Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайлан, санхүүгийн тайлангийн үлдэгдэл зөрүүтэй байгаа нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-т "Төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5-т "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах;," 20.2.6-т "эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах;" Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.5-т "хуваарьт болон хугацаа хэтэрсэн өр төлбөрийг жилийн төсөвтөө бүрэн тусгаж өр төлбөр барагдуулах төлөвлөгөө, хуваарь баталж хэрэгжүүлэх" гэсэн заалтуудтай тус тус нийцээгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

1. Он дамжсан насжилт өндөртэй авлагыг барагдуулах
2. Харилцагч байгууллагуудад өгөх өглөгийг тооцоо нийлсэн актаар баталгаажуулах
3. Нийгмийн даатгалд тайлагнасан цалингийн санг тулгаж үлдэгдлийг тааруулах

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

3.3 Албан шаардлага

1. Шилэн данстай холбоотой асуудлаар

Илрүүлэлт: Байгууллагын шилэн дансны мэдээллийг 5 дугаар сараас хойш байршуулаагүй байгаа нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6.1."Энэ хуулийн 3.1.1 "төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд", 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэсэнтэй нийцээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны мэдээллийг нөхөн оруулах

2. Цалин хөлстэй холбоотой асуудлаар

Илрүүлэлт: Байгууллагын даргад сумын засаг дарга тушаал гаргаж урамшуулал олгосон нь Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын "3.12 Эрүүл мэндийн байгууллагын даргын ажлын үр дүнг аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар болон тухайн албан тушаалтныг томилсон эрх бүхий албан тушаалтан дүгнэж, шийдвэр гаргана" гэсэнтэй нийцэхгүй байна.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

4.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдааны утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс:				Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
								тоо	Дүн	тоо	Дүн		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Булган сумын Нэгдсэн эмнэлэг	НҮБ-н хөгжлийн сангаас хандиваар ирсэн хөрөнгийг дутуу бүртгэсэн	1	8,338.6			1	8,338.6	1	8,338.6				
	Суутгасан актын төлбөрийг данс руугаа орлого, зарлага гүйлгээ хийснийг орлогоо цэвэрлээд зарлагаа цэвэрлээгүй, Нэр данс зөрүүтэй буцаагдсан гүйлгээг орлого, зарлагаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн, Аймгийн ЗДТГ-с А/604 захирамжаар Улсын эмнэлгийн эмч нарын тээвэрлэх зардлын санхүүжилтийг орлогоор хүлээн зөвшөөрч бүртгээгүй зэрэг орлого зарлагыг буруу бүртгэсэн	1	14,135.1			1	14,135.1	1	14,135.1				
	Байгууллагад өгөх өглөгийг данс бүртгэлд дутуу тусгасан	1	19,033.5	1	19,033.5			1	19,033.5				
ДҮН		3	41,507.2	1	19,033.5	2	20,313.7	3	41,507.2				

4.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Нийт алдаа, зөрчлийн дүн		Үүнээс:							
		Тоо	Дүн	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн	
				Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Булган сумын	Насжилт өндөртэй авлагыг барагдуулах	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	Харилцагч байгууллагуудад өгөх өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Нэгдсэн эмнэлэг	Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайлан, санхүүгийн тайлангийн үлдэгдэл зөрүүтэй байгааг залруулах	1	8,108.5	0	0	0	0	1	8,108.5	0	0
	Шилэн дансны цахим сайтад мэдээллийг байршуулаагүй байна	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Байгууллагын даргад сумын засаг дарга тушаал гаргаж урамшуулал олгосон	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Ажилтнуудад 2-р улирлын урамшуулал олгохдоо нэмэгдсэн цалингаас бодож олгосон	1	9,916.4	1	9,916.4	0	0	0	0	0	0
ДҮН		6	18,024.9	1	9,916.4	2	0	3	8,108.5		

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ	1	1			1			